

La dècada criminal

València va produir durant els últims deu anys un gran àlbum criminal. La mitjana s'ha mantingut poc variable, les armes curtes de foc comencen a desplaçar les navalles i els crims de robatori a substituir les passions. Una conversa amb el departament d'Homicidis ho demostra.

161 homicidis van ser comesos a la ciutat de València des del 1981 fins al 1990. Molt pocs han restat pendents de resolució. Dalt, Vicent Orts Rico, jove arrestat que va morir d'un tret de la policia quan pretenia fugir d'una clínica. Tenia 23 anys.

ARXIU

Entre 1981 i 1990, deu anys que trasbalsaren el món, el Grup d'Homicidis de la Brigada Provincial de València, que comanda l'inspector Luque, va dedicar els seus efectius humans a la investigació de 161 homicidis. Tots ells crims de foc o ganivet comesos a la seua jurisdicció.

La variabilitat del número de casos va oscil·lar entre les 12 víctimes aparegudes el 1982 i el 1989, i els 21 assassinats ocorreguts el 1982, l'any que el departament va tenir més feina. La resta de la dècada criminal a València es va saldar amb 15 assumptes el 1988 i el passat 1990; amb 16 diligències el 1983 i el 1987; 17 afers els anys 1981 i 1984, i 20 investigacions, una altra xifra rècord, en 1985.

MATAR AMB CALENDARI

De les 15 víctimes amb què es va tancar el balanç negre de 1990, 13 van obtenir la justícia de la detenció dels seus autors, i només dos continuen encara apuntats als in-

formes de la Comandància Superior de València amb l'anotació "no esclarecido". Un, el crim amb un tret de pistola que li va costar la vida a María Rosario Rodríguez, al Bar Selo, del carrer Peset i Aleixandre, el disset de gener; i l'altre, l'homicidi perpetrat amb arma blanca i contundent contra Catalina Ricart Cebrián, quan Catalunya celebrava l'onze de setembre. L'agressió es va produir per una discussió passional, que va acabar amb l'agressió d'un pitxer contra el seu cap i diversos talls de navalla. Catalina exercia la prostitució en una casa de masatges del carrer Pius XI, 13, de la capital, i s'anunciava a la secció de contactes-relax del diari *Levante*.

El mes més homicida de 1990 va ser setembre, amb tres víctimes. Febrer, abril, maig i novembre eixiren a dos morts cadascú. Gener, juny, juliol i agost tan sols enregistraren un cadàver mensual. Ni març, ni octubre ni desembre obligaren la intervenció del forense. La data

més terrible va ser el dia *tricolor* del 14 d'abril. Vicenta Alvarez Cerdá va caure a terra al seu domicili conjugal, ferida de mort per una pistola del calibre 22, disparada pel seu marit, al temps que Cándido Martínez Medina, cap de l'Estació de Renfe de València-Nord, moria d'una forma espantosa.

Atracat al seu garatge, fou després segrestat i obligat a desvelar el número secret de la seua targeta bancària, sent asfixiat amb una bossa de plàstic. El seu cos va ser trobat submergit a les arenes de El Saler. Presentava senyals de tortura.

L'encrueliment va aplicar-se també en altres dues víctimes. A José Luis Suárez Menéndez el van pressionar físicament fins a la mort, cremant el seu cadàver per a evitar tota identificació, però l'anàlisi tècnic de la dentadura va impedir l'anonimat. La detenció de l'autor va permetre estirar d'una xarxa internacional de narcotràfic. A José Luis Suárez l'havien torturat per esbrinar on amagava gran

quantitat d'heroïna. Igualment, d'una forma acarnissada va expirar el popular amo del Bar Vicente, al valencià barri de El Carme. Vicente Hernández Ibáñez va ser pulveritzat de matinada per 26 punyalades. El mòbil va semblar un ximple atracament, però la investigació va determinar que es tractava d'un crim de passió homosexual.

UN ARSENAL BLANC

Si en dues ocasions els criminals van utilitzar el dolorós mètode de la tortura, el volum principal d'homicidis de 1990 va ser gestionat amb arma blanca. Exactament, en vuit oportunitats. Una vegada només la víctima va ser irreversiblement castigada per l'elemental força dels punys. En quatre episodis la pólvora de les bales va ser la mortal protagonista, amb tres casos de pistola i un de revòlver del 38.

Tots els homicides reclutats el 1990 tenien carnet espanyol d'identitat, excepte Seref Gonul, súbdit de Turquia, de-

vorat per la pistola d'un altre compatriota, segons sembla, en un ajustament de comptes. Un dels episodis de l'any va ser parricidi: la mort ja citada de Vicenta Alvarez; un altre, fratricidi: l'assassinat de Francesc Elias pel ganivet del seu germà al domicili comú; i un tercer capítol va tenir un autor i una història pròpia d'Allan Poe o Ambrose Bierce.

Es tracta del cas de Teresa Chacón, executada en una casa semiderruida del carrer Sagunt pel seu company de sentiments. Aquest, un inestable mental, va terminar amb les constants discussions i la seua desequilibrada amistat amb Teresa amb una arma blanca, conservant el cadàver i convivint amb l'esquelet de la seua ex-companya durant un grapat de mesos. Va ser necessari que viatjara un antropòleg madrileny perquè identificara les cendres d'aquell crim. Altres dos homicidis del 90 foren destinats a aconseguir diners per a rentar el *mono* d'un mateix heroïnòman. Un a prop del mercat del vell barri de Russafa, i l'altre en un solar, cantonada dels carrers Barraca i la Reina, al mariner barri del Cabanyal-Canyamelar.

EL CRIM DE L'ORDINADOR

L'últim dia de 1990 va acabar en tragèdia a la Vall d'Uixó. Dos nuvis, Antoni Bueso i Maria Teresa Herrero foren assassinats a tret de canó amb quatre bales, sospitosament procedents del revòlver d'un guarda jurat. A València, la dècada també va iniciar-se amarga. Tres víctimes passada la mitjanit del devendres 11 d'aquest mes, i una dona, mestra de Lliria, estrangulada amb una soga a la banyera de sa casa, i trobada després d'un fortuit incendi. Massa morts per al gener.

Al seu despatx, al passadís llarg i sobri que ocupa la Policia Judicial, l'inspector Lu-

que obrí un llibre apaisat de tapes roig burdeos, una mica desgastat i ple de notes cal·ligràfiques, on sota cada columna d'*haber* i *debe* s'apunten amb tot tipus de tintes la trista crònica de sang de València.

L'inspector, un policia de

Pistoles i revòlvers de diversos calibres comencen a desplaçar la lumpeproletària navalla.

ARXIU

jove maduresa i verb pacífic, atent a la investigació psicològica i la tecnologia criminalista del nou mil·lenni, analitza: "La manera de començar 1991 no significa res de moment. Hi ha delictes de distribució normal al llarg de l'any, com les lesions o els robatoris, però, quan als homicidis, solen donar-se dos o tres coincidències en uns pocs dies, igual que passar tres o quatre mesos sense cap crim". Luque apunta: "Mantenim la mitjana, encara que ací mai poden fer-se previsions".

València és també la tercera capital de l'estat en nombre d'homicidis. Madrid i Barcelona van davant, i Sevilla al costat. Les xifres oficials de la ciutat del Túria canviarien si la jurisdicció que ostenta la Guàrdia Civil es reduïra. Set homicidis de 1990 es decidiren a 500 metres de l'àrea assignada al Cos Superior de Policia. Això hauria augmentat la quantitat d'assumptes a 22 homicidis. D'altra banda,

aquests càlculs han d'incorporar un 10 o 20 per cent d'errades, ja que o la víctima no es troba o l'autor s'entrega.

"L'homicidi és l'exponent d'un determinat tipus de cultura", comenta el cap valencià d'homicidis. "La delinqüència de la ètnia gitana s'ha

1981, i al petit municipi del Real de Montroig, a la Ribera Alta, es va notar en falta la presència de Ramón Fernández Valcárcel i de la seua dona. La desaparició va ser notificada a la Guàrdia Civil, però res va saber-se de la parella. Al cap d'un any, el mateix dia que guanya el govern central el PSOE, 28 d'octubre de 1982, Ramón Fernández es presenta a la comandància valenciana i declara la pèrdua de la seua senyora. Les investigacions es posen en marxa, i uns mesos després, durant una agradable passejada de Ramón i l'inspector Luque pels indrets on vivia el matrimoni, apareix de colp al mig de la conversa la clau d'aquell succés.

Ramón Fernández, amant de l'astrologia i els ordinadors, ex-treballador tècnic d'Hidroelèctrica, havia viscut amagat sis mesos en una cova de Guadasuar, a la mateixa comarca, que va haver d'abandonar després que una forta riuà la inutilitzara. Aleshores, es va comprar un camp i una caseta i, després de consultar amb un amic, es va presentar a la policia. L'inspector Luque, que havia aconseguit una confiada comunicació amb ell, li va donar totes les notes sobre la probable mort de la seua dona, comentant-li, com aquell que no vol: "Processe aquestes dades, done'm el resultat amb aquest programa". Sense immutar-se a penes, amb calma i llunyana preocupació, Ramón Fernández va contestar: "Doncs, he estat jo".

La dona va ser trobada en les aigües fangoses d'un pantà, però mai hagués estat trobada sense la confessió del marit. Ramón, ara en llibertat condicional, viu de nou a la seua caseta i visita alguna vegada l'inspector. El cas es va batejar com "el crim de l'ordinador".

Ismael L. Belda

El 28 de novembre de